

Onderwerp:
Regionale Energie Strategie (RES):
Wensen en bedenkingen voorlopig concept-bod

Ons kenmerk: 20RV000068

Nummer: p.m.

Elst, 9 juni 2020

AAN DE RAAD

VOORSTEL

1. Kennis te nemen van het '*Voorlopig concept bod RES-regio Arnhem Nijmegen*' (kenmerk 20int02383, juni 2020).
2. Te verklaren dat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het '*Voorlopig concept bod RES-regio Arnhem Nijmegen*'.
3. Eventuele wensen en bedenkingen mee te geven aan de regio Arnhem-Nijmegen.

INLEIDING

Op 7 januari 2020 stelde u de '*Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen*' vast. Na enkele maanden voorbereiding, startten 16 gemeenten, 3 waterschappen en de provincie Gelderland toen met het proces om te komen tot een concept bod. Daarbij gebruiken zij de kennis van netbeheerder Liander en de adviezen van zo'n 450 stakeholders (zie ook argument 1.1).

In de kern bestaat de RES uit drie onderdelen. Een Regionale Warmte Structuur die beschrijft hoe grotere bovenlokale warmtebronnen gebruikt kunnen worden voor verwarming in de regio. Voor grootschalig duurzaam opgewekte elektriciteit beschrijft de RES (Regionale Energie Strategie) kansen in bestaande wind- en zonprojecten, projecten die in de pijplijn zitten en zoekgebieden voor aanvullende nieuwe initiatieven. Voor zowel warmte als elektriciteit is tenslotte in beeld gebracht welke gevolgen dit heeft voor de net-infrastructuur.

Wij informeerden u hierover eerder al met diverse memo's¹. Dit proces leidt tot een concept bod RES van de regio Arnhem Nijmegen dat op 1 oktober 2020 bij het Rijk wordt ingediend. Nu bijgevoegd is het voorlopig concept bod RES dat als opmaat dient voor het concept bod. [Deze is ook interactief te raadplegen via internet.](#)

DOEL EN BEOOGD EFFECT

Graag informeren wij u over het voorlopige concept bod om u (verder) mee te nemen in dit regionale proces, ter voorbereiding op besluitvorming over het definitieve bod dat vóór 1 juli 2021 ingediend moet worden bij het Rijk.

We stellen u in de gelegenheid om nu wensen en bedenkingen aan ons mee te geven. U kunt dit door middel van amendement(en) als extra besluitpunt aan het raadsbesluit toevoegen.

U stuurt de wensen en bedenkingen vervolgens toe aan de regio. De RES-werkorganisatie bundelt deze vervolgens met de reacties van de andere gemeenteraden, Gedeputeerde Staten (GS) en de Algemeen Besturen (AB's) van de Waterschappen. Uw wensen en bedenkingen betrekken wij eind september tevens in onze overwegingen bij besluitvorming in het college over het concept bod.

---

¹ 20inf00033 (6 mei 2020), 20inf00019 (16 maart 2020), 20bw000071 (5 februari 2020).

ARGUMENTEN

1.1. Een zorgvuldig proces leidde tot een gedragen voorlopig concept bod

Er is in de regio Arnhem Nijmegen veel werk verzet en er is met veel regionale stakeholders gesproken, zoals belangenorganisaties, onderwijsinstellingen, energiecoöperaties, agrariërs, woningbouwcorporaties en natuurorganisaties (in totaal circa 450 personen). Ook zijn er diverse regionale raadsbijeenkomsten georganiseerd. Het voorlopige concept bod is het resultaat van alle ingebrachte kennis en denkkracht.

1.2. Potentie om op termijn bovenlokaal bij te dragen aan regionale warmtevraag

Bij het spoor warmte is conform Nationaal Klimaatakkoord gewerkt aan inzicht. Na analyse weten we nu dat de regio voldoende potentie heeft om de bestaande warmte infrastructuur verder uit te breiden en te ontwikkelen. Verschillende kernen (o.a. Oosterhout en Elst) zijn kansrijk voor de ontwikkeling van toekomstige warmtenetten. Op korte termijn lijken er nog onvoldoende bovenlokale warmtebronnen te zijn om in de volledige warmtevraag te kunnen voorzien. Dit wordt daarom verder onderzocht, bijvoorbeeld bij de niet maximaal benutte restwarmte van bestaande afvalcentrales. Parallel hieraan loopt een quick-scan die de globale mogelijkheden in beeld brengt voor eventuele toekomstige verbindingen tussen de warmtenetten van Arnhem, Nijmegen en Huissen (Next Garden).

1.3. Met 1,68 Twh² overtreft de regio haar aandeel in de landelijke opgave

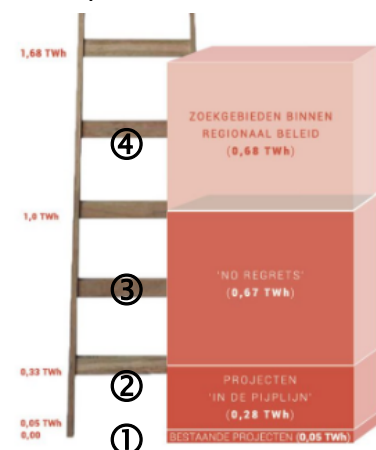
Bij het spoor elektriciteit bevat het Nationaal Klimaatakkoord ook een inhoudelijke opgave. Voor de regio Arnhem-Nijmegen geldt een indicatieve taakstelling van 0,6 tot 1,5 Twh. Met 1,68 Twh overtreft de RES Arnhem-Nijmegen de bovenzijde van deze taakstelling. Hiermee dragen we als regio in verhouding ruimschoots bij aan de landelijke doelstelling.

Tegelijkertijd heeft Overbetuwe een stevig aandeel in dit regionale bod.

- Allereerst heeft onze gemeente kansen voor allerlei meer kleinschalige 'no regret' maatregelen. Opvallend is de relatief grote potentie voor 'zon op dak'; in Overbetuwe is dat 0,02 Twh (of 72 TJ)³. Dit is laag 3 in de elektriciteitsladder, zoals hieronder weergegeven. Aangevuld met bijvoorbeeld kleine dorpszonneparken of zonnevelden op stortplaatsen en (niet recreatieve) zandwinplassen.

- Geclusterd langs A15 en Betuweroute werken we, conform door u gestelde kaders, in 7 lopende projecten (wind en zon) aan realisatie van 0,16 Twh (570 TJ). Deze 'pijlijnprojecten' zijn opgenomen in laag 2 van de elektriciteitsladder.
- Tenslotte maken de zoekgebieden in het RES inzichtelijk dat er in Overbetuwe de komende jaren nog potentie is voor extra grootschalige opwek à 0,07 TWh (251 TJ, laag 4 in de ladder). Dit is ook conform het gemeentelijke beleid en past bij de clustering die u (conform Omgevingsvisie) voorziet langs A15 en Betuweroute. De RES laat zien dat er daarbij ook nog kansen bestaan om met waterkracht duurzame energie op te wekken bij de stuw nabij Driel.

² Terrawattuur, een eenheid van elektrische energie.

³ 40% van de grotere (aanwezige) daken, nog exclusief daken van individuele particuliere woningen.

2.1. Al vóór raadsbesluit definitief bod RES 1.0 kunt u reacties meegeven

De 16 gemeenteraden in de regio beslissen (samen met GS en AB's Waterschappen) uiteindelijk in 2021 over het definitieve RES bod. Mede als gevolg van de omstandigheden rondom het coronavirus, heeft het Rijk uitstel verleend aan de RES-regio's. Het indienen van het concept bod is nu verplaatst van 1 juni naar 1 oktober 2020.

Door het uitstel is er een nieuw moment en document aan de orde; het voorlopig concept bod als opmaat naar het concept bod. De extra tijd die hiermee ontstaat, biedt de kans aan raden om tussentijds thema's in te brengen die zij van belang vinden voor totstandkoming van het definitieve bod RES 1.0, dan wel voor aankomende besluitvorming in ons college over het concept-bod. U bent in de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken door dit middels amendement(en) als extra besluitpunt aan het raadsbesluit toe te voegen.

3.1. Wensen en bedenkingen vroegtijdig kenbaar maken vergroot de kans op regionale consensus

U stuurt de wensen en bedenkingen toe aan de regio Arnhem-Nijmegen. De RES-werkorganisatie bundelt deze vervolgens met de reacties van de andere gemeenteraden, Gedeputeerde Staten (GS) en de Algemeen Besturen (AB's) van de Waterschappen. Het totaal wordt gebundeld en samengevat in een oplegnotitie die toegevoegd wordt aan het concept bod dat op 1 oktober 2020 bij het Rijk wordt ingediend. Deze reacties worden vervolgens meegenomen bij totstandkoming van het definitieve bod RES 1.0 in de periode tot 1 juli 2021. Door eventuele wensen en bedenkingen op die wijze al vroegtijdig kenbaar te maken, vergroten we de kans op regionale consensus over het eindbod. Dat is immers uitgangspunt; er op regionaal niveau samen uitkomen en gezamenlijk zoeken naar oplossingen.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

1.1. De RES is slechts één onderdeel uit het Klimaatakkoord

Uit de afspraken tussen VNG, IPO en Rijk over het Klimaatakkoord volgt dat dertig regio's, waaronder Arnhem-Nijmegen, een RES opstellen met daarin afspraken over warmte en elektriciteit. De energietransitie gaat echter over veel meer. Denk bijvoorbeeld aan besparing of duurzame mobiliteit die cruciaal zijn om de centrale opgave te halen van CO₂-reductie.

De afspraken in het Klimaatakkoord laten ruimte om in een RES over de verwante thema's ook afspraken te maken. De RES Arnhem-Nijmegen kiest echter bewust voor een focus op warmte en elektriciteit. Omdat energietransitie veel meer is dan alleen bovenlokale warmtebronnen of grootschalige wind en zon, moeten andere onderdelen (buiten de RES om) geregeld worden met andere instrumenten. Bijvoorbeeld met afspraken via de verschillende thematafels bij het Klimaatakkoord (bijvoorbeeld agrarisch of industrie). Het is van belang om daar regionaal en lokaal op aan te sluiten en energietransitie ook via dergelijke verwante thema's in onze regio en onze gemeente voldoende aandacht te geven. Alleen samen kunnen acties op alle thema's er zo aan bijdragen dat het CO₂-reductiedoel uit het Klimaatakkoord haalbaar is.

2.1. Wensen en bedenkingen t.b.v. consensus in RES-proces, niet t.b.v. een inhoudelijk plan

De RES is een proces en geen inhoudelijk plan. In de sporen warmte en elektriciteit wordt nadrukkelijk ingezet op analyse en inzicht. Specifiek voor elektriciteit is vervolgens de potentie berekend van pijplijnprojecten en meer kleinschalige 'no-regret maatregelen'. Voor de zoekgebieden is de potentie bepaald door rekening te houden met bestaand geldend gemeentelijk beleid en huidige restricties uit landelijke wetten of provinciale verordeningen (dus geen nieuwe restricties). De RES beschrijft zo de potentie en kansrijkheid voor bovenlokale warmte en grootschalige opwek van elektriciteit.

De RES biedt (op basis van het genoemde inzicht) een regionale processtrategie, die afstemming tussen gemeenten versterkt. Daarmee biedt het een houvast voor iedereen die met de uitvoering aan de slag gaat. Ook biedt de RES een structuur om samenwerking tussen regio's aan te moedigen.

Uw wensen en bedenkingen worden in dat licht gezien in het (regionale) vervolgproces. En kunnen ook in verband worden gebracht met wensen en bedenkingen van andere gemeenteraden. Zoals gezegd met als doel zoals gezegd regionale consensus. Als er onverhoopt geen consensus te vinden is, dan zal de provincie (conform de beginselen van het 'Huis van Thorbecke') de regio proberen te bewegen met als doel om alsnog tot consensus over het RES en een daarbij behorende definitief bod te komen⁴.

FINANCIËN

In de septembercirculaire 2019 heeft het Rijk alle regio's een decentralisatie-uitkering toegekend om te komen tot een definitieve RES. De gemeente Nijmegen heeft deze middelen (€ 1.515.718 voor 2020 en 2021) ontvangen, aangezien zij opdrachtgever en kasbeheerder is voor het RES-proces. Uit deze middelen worden de uren en middelen voor het proces gedekt, grotendeels de kosten van de RES-werkorganisatie. Voor de regio als geheel zijn er in deze fase dus geen financiële gevolgen. Per gemeente varieert dit iets, afhankelijk van of en hoeveel personeel inzet zij plegen in de RES-werkorganisatie. De personeel inzet vanuit de gemeente Overbetuwe is zodanig dat dit in 2019 een positief saldo oplevert € 7.264. De verwachting voor 2020 is vergelijkbaar.

VERVOLG

Planning

Het opstellen van de RES Arnhem Nijmegen kent vier processtappen: startnotitie (januari 2020), concept-bod RES (oktober 2020), doorrekening door Rijksoverheid⁵ van de concept biedingen uit alle regio's (februari 2021), definitief bod RES 1.0 (juli 2021). We zijn nu in de fase aanbesteding van het indienen van het concept bod.

De reacties van de raden, staten, algemene bestuursleden worden aan de regio Arnhem-Nijmegen toegezonden. De RES-werkorganisatie bundelt dit en vat het samen in een oplegnotitie die toegevoegd wordt aan het concept bod dat op 1 oktober 2020 bij het Rijk wordt ingediend. Wij beslissen eind september over dit concept bod. Via een TIC of memo sturen we u dit vervolgens ter kennisname toe, inclusief oplegnotitie met alle reacties.

Het concept bod is een 'springplank' naar de toekomst. Voor de komende periode is de 1,68 TWh aan zonnepanelen en windturbines en de regionale warmtestructuur kansrijk. Richting de toekomst bouwen we dit verder uit. Zoals gezegd in samenhang met andere duurzaamheidsthema's. Op 1 juli 2021 ligt het definitieve bod RES 1.0 op tafel. Daarna volgt er tweejaarlijks een bijstelling naar RES 2.0, RES 3.0, en verder. De komende periode benutten we om in de regio te onderzoeken hoe de samenwerking verder kan worden vormgegeven.

Communicatie

De RES komt regionaal tot stand met veel partners. Communicatie wordt daarom ook gezamenlijk uitgevoerd. Hiervoor is op regionaal niveau een werkgroep ingesteld. Onze medewerker communicatie is lid van deze werkgroep. Voor het voorlopig concept bod heeft de regio een persbericht verstuurd. Voor het concept bod dat 1 oktober 2020 wordt ingediend wordt momenteel een communicatietraject uitgewerkt.

Participatie

Energietransitie voor en door inwoners, ondernemers en organisaties staat centraal in de participatieve beleids- of visievorming (bv. Routekaart Duurzaamheid, Warmteplan en Omgevingsvisie). Maar ook in de vele uitvoeringssporen (bv. diverse projecten voor duurzame opwek van energie). Denk aan de participatie op projectniveau in de 7 wind- en zonprojecten die (geclusterd rondom de A15 conform Omgevingsvisie en RES) plaatsvindt.

⁴ Na bespreking door u op 17 december 2019 beschreven in de gemeentelijke reactie (19uit18360) op de concept-Startnotitie, regionale reactienota (19int04904) en verduidelijkt in de uiteindelijke startnotitie (19int04903).

⁵ Het nu voorliggende voorlopig concept-bod is (na akkoord van het PFO-Duurzaamheid op 25 mei 2020) door de RES-werkorganisatie verstuurd naar het Rijk voor een eerste kwalitatieve analyse. Bij deze analyse wordt gecheckt of het bod voldoet aan alle indieningsvereisten.

De RES neemt dit als basis, door in communicatie over de RES aansluiting te zoeken bij het bestaande lokale energie- en duurzaamheidsbeleid. Op lokaal niveau komt de energietransitie immers het dichtst bij de inwoners en heeft deze effecten voor de fysieke leefomgeving waarin men woont, werkt of recreëert.

Aanvullend hierop is de participatie bij de RES daarom primair gericht op een grote groep stakeholders op (sub)regionaal niveau. In een half jaar tijd zijn met hen (sub)regionale werkateliers en themabijeenkomsten gehouden, stakeholderintermezzo's en bestuurlijke intermezzo's georganiseerd. Specifiek zijn jongeren apart benaderd, is er een regio brede inwonersenquête uitgevoerd en voor raadsleden waren er gerichte regionale bijeenkomsten. Zo is invulling gegeven aan het uitgangspunt van de RES: 'van, voor en door de regio'.

Lokale uitwerking van dit regionale schaalniveau vindt al plaats in de lopende participatieprocessen in lokale projecten. Ook omdat de RES past bij ons gemeentelijk beleid, zijn nieuwe (participatieprocessen rondom) beleidswijzigingen als gevolg van de RES niet nodig. Vanzelfsprekend zullen we via diverse kanalen de inwoners en ondernemers wel informeren over de RES en de wijze waarop dit zich verhoudt tot (uitvoering van) het lokale duurzaamheidsprogramma.

Evaluatie

Voorzien is dat na de RES 1.0 in juli 2021 elke twee jaar actualisatie plaatsvindt. De RES 2.0 zou dus gereed moeten zijn in juli 2023. Vanzelfsprekend koppelen we dit waar mogelijk aan de cyclus waarmee onze lokale duurzaamheidsbeleid uitgevoerd wordt.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. M.F.H. Knaapen

R.P. Hoytink-Roubos

1. RELEVANTE STUKKEN

1. *'Voorlopig concept bod RES-regio Arnhem Nijmegen'*
  - a. Statische pdf-versie (kenmerk 20int02383, juni 2020).
  - b. Interactieve webversie: <http://voorlopig-concept-bod.res-regioan.nl/>
2. Concept-raadsbesluit *'Regionale Energie Strategie (RES): Wensen en bedenkingen voorlopig concept-bod'* (8 september 2020, kenmerk 20RV000068)

Portefeuillehouder: D.E.W. Horsthuis
Behandelend ambtenaar: S.W.A. Tempelman

Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.

